

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет природничих наук
Кафедра хімії середовища та хімічної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА
ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність А2 Дошкільна освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Безпека життєдіяльності та цивільний захист
Викладач	Борик Віктор Васильович – кандидат хімічних наук, доцент кафедри хімії середовища та хімічної освіти
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	viktor.boryk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є людина, аспекти її діяльності (фізичний, психологічний, духовний, суспільний), всі фактори внутрішнього та навколишнього середовища, причини їх виникнення та наслідки впливу на людину.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є “Безпека життєдіяльності та цивільний захист” є забезпечення студентів глибокими сучасними знаннями теоретичних основ безпеки життєдіяльності і цивільного захисту та формування необхідних у майбутній практичній діяльності фахівців умінь і навичок вирішення завдань захисту людей і середовища їх проживання. <u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов’язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях; формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення необхідного рівня безпеки функціонування промислових об’єктів, збереження матеріальних та культурних цінностей у межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Загальні компетентності (за стандартом вищої освіти України):</u> КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії. КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях КЗ-9. Здатність здійснення безпечної діяльності. <u>Спеціальні (фахові компетентності) (за стандартом вищої освіти України):</u> КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки. КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі. КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці. <u>Програмні результати навчання:</u>	

ПРН-14 Використовувати вміння і навички для збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.

ПРН -16 Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПРН-22 Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

Професійні компетентності (за професійним стандартом):

Б. Участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища

Б1 Здоров'язберезувальна

Б1.1 Здатність організувати фізично безпечне освітнє середовище.

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

В1 Психо-емоційна

В1.1. Здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії.

В1.2. Здатність до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність, стресостійкість

В2 Педагогічне партнерство

В 2.3 Здатність до командної взаємодії

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	12/4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/6
самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	А2 Дошкільна освіта	1	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат дисципліни «Безпека життєдіяльності і цивільний захист»	2		6
Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки	2	2	4
Тема 3 Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Аварії на потенційно-небезпечних об'єктах	2	2	4

Тема 4. Пожежна безпека	2	2	10
Тема 5. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики	2	2	10
Тема 6. Радіаційна та хімічна безпека		2	8
Тема 7. Електробезпека		2	6
Тема 8. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови ймовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС	2	2	4
Тема 9. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративних одиниць у НС		2	4
Тема 10. Управління силами та засобами під час НС		2	4
ЗАГ:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <th style="width: 60%;">Види навчальної роботи</th> <th>Максимальна кількість балів</th> </tr> <tr> <td>Практичне заняття</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Самостійна робота</td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> <tr> <td>Тестування</td> <td style="text-align: center;">70</td> </tr> <tr> <td>Максимальна кількість балів</td> <td style="text-align: center;">100</td> </tr> </table>	Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів	Практичне заняття	20	Самостійна робота	10	Тестування	70	Максимальна кількість балів	100
	Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів									
	Практичне заняття	20									
	Самостійна робота	10									
	Тестування	70									
Максимальна кількість балів	100										
Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат).											
Вимоги до письмових робіт	Вивчення дисципліни передбачає виконання індивідуального завдання на вибір студента: 1. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій за заданою тематикою 2. Написання реферату (есе) 3. Аналітичний звіт власних наукових досліджень за відповідною тематикою 4. Підготовка презентації за заданою тематикою. В індивідуальному завданні вказується назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця. Захист відбувається під час практичних занять. При необхідності завдання можна надіслати викладачу на електронну пошту.										
	Семінарські та практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу відповідно до сформульованих завдань. Підготовка до семінарського заняття спрямована на вивчення ключових та розгляд питань теми, активну участь під час обговорення, обов'язкове										

	виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх форм роботи, відсутність негативних оцінок, невідпрацьованих пропущених занять.
Підсумковий контроль	Підсумковою формою контролю є залік який виставляється як сума балів. Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були не допущені або не з'явилися на залік, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами. Повторне складання заліків допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання або усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).
7. Політика навчальної дисципліни	
<u>Письмові роботи:</u> Проводяться в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua. Оцінюються за 100-бальною шкалою. <u>Академічна доброчесність:</u> Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Карпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме: - Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція) - Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція). - Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. - Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою: https://surl.li/ysmxoa <u>Відвідування занять:</u> Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з	

організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.li/yqibbb>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://surl.li/sehlg1>).

Неформальна освіта:

Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.lu/fkxdkf>) зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках НД освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

1. Закон України «Про охорону праці» // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
2. Безпека життєдіяльності: навчально-методичний посібник / укладачі: В.І. Кошель, Г.П. Сав'юк, Б.С. Дзундза. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 163 с. URL: <https://kaflt.cnu.edu.ua>
3. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний Н.М. Безпека життєдіяльності: навч. посібник. К.: Каравела, Л.: Новий світ-2000, 2022. 328 с.
4. Русакова Т. І., Золотько О. В., Долженкова О. В., Левицька О. Г., Войтенко Ю. В. *Навчальний посібник з дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист»*. Дніпро, 2022. 148 с.
URL: <https://files.fti.dp.ua>
5. Безпека життєдіяльності та цивільний захист [Електронний ресурс]: підручник для студ. спеціальностей з природничих, соціально-гуманітарних наук та інженерно-комунікаційних технологій / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ, 2019. 267 с.
URL: <https://ela.kpi.ua>

Викладач: кандидат хімічних наук,
доцент кафедри хімії середовища
та хімічної освіти

Віктор БОРИК